

АНОТАЦІЯ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни / освітнього компонента	«Моделювання в інженерії програмного забезпечення»
Освітня програма	«Інженерія програмного забезпечення»
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3,0 кредити / 90 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Викладач	Мащенко Володимир Андрійович , докт. тех. наук, доцент, професор кафедри інформаційних технологій та моделювання
CV викладача на сайті кафедри	https://kitm.rshu.edu.ua
E-mail викладача	v.a.mashchenko@nuwm.edu.ua
Консультації	Згідно з графіком консультацій

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Моделювання в інженерії програмного забезпечення» належить до вибіркового компонента циклу професійної підготовки для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 121 Інженерія програмного забезпечення. Вона належить до завершальних курсів освітньої програми бакалаврату і вивчається у 8 семестрі після освоєння більшості фахових освітніх компонентів.

Дисципліна орієнтована на формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про моделювання як метод аналізу, дослідження та розроблення складних систем у предметній області інженерії програмного забезпечення. Вона не дублює вже вивчені у попередніх семестрах дисципліни (наприклад, «Моделювання та проектування програмного забезпечення») і не зосереджується мові моделювання UML або виключно на самих програмних моделях. Натомість цей курс розглядає моделювання як *універсальний інструмент* для аналізу і дослідження об'єктів, структур, систем, процесів та явищ, що супроводжують або становлять основу розроблення й функціонування програмних систем. Саме тому для студентів, які вже мають фахову математичну підготовку та досвід вивчення переважної більшості професійно-орієнтованих дисциплін, цей освітній компонент стає логічним завершенням бакалаврського рівня: він інтегрує знання й навички, переводячи їх у площину дослідницького та аналітичного мислення.

Моделювання є ключовим методом у сучасній інженерії програмного забезпечення, адже дозволяє: досліджувати складні процеси життєвого циклу програмного забезпечення; аналізувати взаємодію компонентів у великих системах; прогнозувати поведінку систем у різних умовах; оптимізувати ресурси та процеси розробки.

Мета викладання дисципліни. Формування у здобувачів вищої освіти здатності застосовувати методи моделювання для аналізу та дослідження складних систем у сфері інженерії програмного забезпечення, а також розвиток навичок побудови, перевірки та інтерпретації моделей для вирішення практичних і наукових задач.

Цілі навчання:

- опанувати теоретичні основи моделювання складних систем;
- засвоїти методи побудови математичних, імітаційних та аналітичних моделей;
- навчитися застосовувати моделювання для аналізу процесів і систем у інженерії ПЗ;
- розвинути навички інтерпретації результатів моделювання та їх використання для прийняття рішень;
- сформулювати критичне мислення щодо вибору адекватних моделей і методів.

Завдання дисципліни:

- ознайомлення з концепціями та визначальними принципами моделювання складних систем;
- вивчення методів математичного та імітаційного моделювання;
- формування навичок побудови моделей процесів і систем у інженерії ПЗ;
- виконання практичних завдань із застосуванням моделей для аналізу та прогнозування;
- розвиток уміння оцінювати ефективність моделей та їхню придатність для вирішення прикладних задач.

Очікувані результати навчання:

- **знання та розуміння:** визначальні принципи моделювання; класи моделей; види моделювання; методи аналізу систем.
- **практичні вміння і навички:** побудова математичних та імітаційних моделей; використання інструментів моделювання; аналіз результатів моделювання.
- **компетентності:** здатність застосовувати моделювання для дослідження процесів і систем у інженерії ПЗ; критичне оцінювання моделей; інтеграція результатів у практичні рішення.

Студенти мають знати:

- основні поняття та принципи моделювання;
- класифікацію моделей (аналітичні, математичні, імітаційні тощо);
- методи побудови та перевірки моделей;
- інструменти моделювання, що застосовуються в інженерії ПЗ;
- принципи інтерпретації результатів моделювання.

Студенти мають вміти:

- будувати моделі процесів і систем у інженерії ПЗ;
- застосовувати математичні та імітаційні методи;
- аналізувати результати моделювання та робити висновки;
- оцінювати адекватність і ефективність моделей;
- використовувати моделювання для підтримки прийняття рішень.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основи моделювання складних систем. Поняття моделі та моделювання. Класифікація моделей. Роль моделювання в інженерії ПЗ. Етапи процесу моделювання. Верифікація та валідація моделей.

Тема 2. Математичні моделі в інженерії ПЗ. Алгебраїчні та диференціальні моделі. Стохастичні моделі процесів. Моделі черг та ресурсів. Моделі продуктивності систем. Методи аналізу математичних моделей.

Тема 3. Імітаційне моделювання. Основи імітаційного моделювання. Інструменти імітаційного моделювання. Дискретно-подійні імітаційні моделі. Методи Монте-Карло. Моделювання процесів розробки ПЗ.

Тема 4. Моделювання процесів життєвого циклу ПЗ. Моделі планування та управління проектами. Моделювання процесів тестування. Моделювання процесів супроводження. Аналіз ризиків через моделювання. Прогнозування результатів життєвого циклу ПЗ.

Тема 5. Моделювання продуктивності та надійності систем. Метрики продуктивності. Моделі надійності програмних систем. Аналіз відмов та відновлення. Моделювання масштабованості. Інтерпретація результатів продуктивності.

Тема 6. Моделювання взаємодії компонентів системи. Моделі комунікаційних процесів. Моделювання потоків даних. Моделювання синхронізації та конкурентності. Аналіз взаємозалежностей компонентів. Інтеграція моделей у системний аналіз.

Тема 7. Інструменти моделювання в інженерії ПЗ. Огляд сучасних open-source інструментів моделювання. Використання математичних пакетів (Scilab, Octave). Використання середовищ імітаційного моделювання. Інтеграція інструментів у процес розробки. Практичні приклади застосування.

Тема 8. Проектне моделювання та дослідження. Постановка задачі моделювання. Розробка моделі для конкретного процесу. Проведення експериментів із моделлю. Аналіз та інтерпретація результатів. Презентація результатів дослідження.